

DE ONSTERFELIJKE MANGA

Wat als ... erfgoed zou kunnen spreken? Een hypothetische, maar interessante vraag. Want welke verhalen zouden we dan kunnen ontdekken?

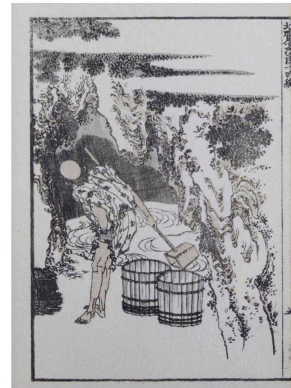
Soms spreekt erfgoed een taal die we niet meteen begrijpen. Dat geldt zeker voor de Japanse boeken-collectie van UCLouvain. Met bijna 14.000 volumes, geschonken door de Japanse overheid na de verwoesting van de Leuvense universiteitsbibliotheek tijdens de Eerste Wereldoorlog, vormt ze een van de rijkste getuigenissen van Japans cultureel erfgoed in België.

Eén boek spreekt bijzonder luid: *Hokusai manga*, een vijftiendelig compendium met meer dan 3.900 illustraties van Katsushika Hokusai (1760-1849). Misschien ken je het wel: het boekje inspireerde Belgische kunstenaars zoals Alfred Stevens (1823-1906), Félicien Rops (1833-1898) en James Ensor (1860-1949).

UCLouvain bewaart een editie uit 1912, uitgegeven door Unsōdō (deze uitgever is nog steeds actief!). De colofon verradt een complex verhaal met het woord *kyūhan* 求版 – een term die aangeeft dat de houtblokken 'verkregen' zijn. Deze editie is dus een herdruk, verschenen honderd jaar nadat Hokusai de schetsen voor het eerste deel maakte.

De geschiedenis van *Hokusai manga* is een verhaal van voortdurende heruitgave. Het eerste deel verscheen in 1814; door het enorme succes volgden tot 1878 nog veertien extra delen. Drie generaties van het uitgevershuis Eirakuya gaven de boeken uit, tot de blokken rond 1900 werden doorverkocht aan Yoshikawa Kōbunkan en uiteindelijk, in december 1911, aan Unsōdō.

De editie van 1912 is echter geen simpele herdruk: de gebruikte houtblokken zijn niet meer origineel. Door veelvuldig drukken slijten ze, waardoor de zwarte lijnvoering onderbrekingen vertoont. Zo werd het eerste volume al in 1828 hersneden – de

Katsushika Hokusai, *Hokusai manga*, deel 14, c. 1849 (herdruk van 1912).
© UCL - Université catholique de Louvain, inv. RES JAP 35006-08.

laatste hersnijding van alle delen vond plaats in 1907. Als je de editie van 1912 vergelijkt met die van 2017, dan zie je hoe deze slijtage nog 'leeft': vooral de karakters van het woord '*Momotarō* 桃太郎' spreken boekdelen.

Hokusai manga heeft nog veel te vertellen. Dat kan je ontdekken in de tentoonstelling *Japonaises. Japanse Fantasiën in de tijd van Félicien Rops*, te zien tot 15 februari 2026 in het Félicien Rops Museum in Namen, in de catalogus en tijdens een lezing op 16 januari 2026. ■

» www.museerops.be/japonaiseries
» Gedigitaliseerde versie *Hokusai manga*:
<https://dial.uclouvain.be/digitalization>

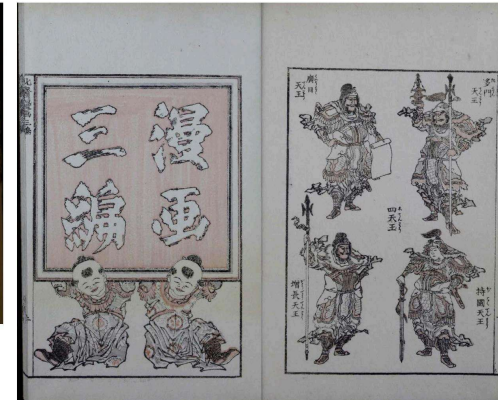
» Door Freya Teyrn, postdoctoraal onderzoeker aan UCLouvain. Ze is gespecialiseerd in de beeldende kunsten en visuele cultuur van het 18e- tot begin 20e-eeuwse Japan, met bijzondere aandacht voor houtsneden, geïllustreerde boeken en andere producten van de Japanse drukindustrie. www.beyondthefloatingworld.com

Het kleurenhoutblok voor een pagina van deel 3 van *Hokusai manga*, collectie van Unsōdō. © Freya Teyrn

Detail van een pagina uit deel 15 van *Hokusai manga*, editie van 2017, waarop de onderbrekingen in de zwarte lijnen duidelijk zichtbaar zijn. © Freya Teyrn.

Papieren afruk van het kleurenblok van een pagina van deel 3, 1815 (herdruk van 1912).
© UCL - Université catholique de Louvain.